

IN MEMORIAM

TRIPOLSKY GÉZA
(1926–2002)

Hetvenhat éves korában elhunyt Tripolsky Géza nyugalmazott múzeum-igazgató, pedagógus, néprajzkutató, az ötvenéves Zentai Művésztelep egyik alapítója. Gyászunkat csak a bizonyosság enyhítheti, hogy tudjuk, a délvidéki magyar tudományos és kulturális élet kiemelkedő személyiségeként teljes életet élt, maradandó nyomokat hagyott maga után a világban. Ezek a nyomok – a Tisza-vidék néprajzának és folklórájának értő és elismert kutatása, a Zentai Művésztelep életre keltése és megőrzése, a zentai városi múzeum és a képtár létrehozása, a képzőművészeti élet szervezése, a megjelent tanulmányok, könyvek, kiadványok – munkásságának olyan eredményei, amelyek mindig emlékeztetni fognak majd rá.

Tripolsky Géza 1926. július 11-én született Zentán. Iskoláit szülővárosában végezte, majd 1946 őszétől 1952-ig Adorjánon tanítóskodott. 1952-ben Zentára helyezik, és a helybeli múzeum igazgatója lesz. Ezt a tisztséget – kisebb megszakításokkal – harmincöt éven át töltötte be, s az ő érdeme, hogy a kezdetben szerény helyismereti gyűjtemény példás és korszerű Tisza-vidéki tájmúzeummá nőtte ki magát. Közben meghatározó szerepet játszott a Zentai Művésztelep és a Tóth József Alapítvány létrehozásában is. Levelező hallgatóként elvégezte az újvidéki tanárképző főiskolát, majd magyartanári oklevelet szerzett az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv és Irodalom Szakán (1974). Nyugállományba vonulása után is jelentős szerepet játszott Zenta művelődési életében, részt vett számos hazai és külföldi (főleg magyarországi) értekezlet, tudományos tanácskozás munkájában. Művei: *Zentától Hangonyig* (1970), *Zentai Művésztelep* (1980), *A Zentai Ipartestület száz esztendeje* (1988), *Nem bánom, hogy juhásznak születtem* (1992), *Munkák,*

ünnepek, szokások (1993), *Város, folyó, emberek* (1998). Több népzenei kiadvány (*Száraz kútgém, üres válú, Rukkolnak a szép zentai fiúk*) társszerzője.

A végső búcsú és az emlékezés percei azonban a pusztá tényeken kívül az emberről való bizonyágtételt is számon kérik. A tanúságot arról, hogy Tripolsky Géza mivel gazdagította életünket, barátai életét, kisebb és nagyobb közösségek életét, amíg köztünk volt, s mit veszítettünk mindnyájan az ő fájdalmas távozásával. Sokan ismerték őt, akik szakadatlanul kapcsolatban voltak vele: az ifjúság forrongásában, fiatal koruk álmodozásaiban; a meglett kor józan, néha-néha kifakadó küzdelmeiben; tudományos viták és baráti évődések légkörében világmegváltó terveket szöve és a pillanat örömeit élvezve.

S ezeknek a találkozásoknak, együttléteknek a légkörét nem kis mértékben az ő színes, gazdag egyénisége, szellemének csillogása, vonzó, derús embersége határozta meg. Embersége, nyitottsága, toleranciája. Igen, ezek voltak Tripolsky Géza emberi magatartásának jellemzői, szilárd pillérei. Lelkialkatának ezek a vonásai teszik érthetővé, hogy mindenben s mindenkiben először is a jót kereste, s arra törekedett, hogy a szemben álló véleményeket a jó ügy érdekében egyeztesse. Ez magyarázza, hogy mindig maga köré tudta gyűjteni a hivatás, a szakma, a kutatás és az alkotó munka legkiválóbbjait, hogy ne egyoldalú, beszűkült legyen érdeklődésében, kapcsolataiban, ítéleteiben.

De – messzebb tekintve – ezek az emberi vonások tették számára lehetővé, hogy úgy legyen hagyományörző, hogy egyben lelkes és értő megismerője, népszerűsítője legyen az újnak; hogy hűséges fia maradjon szülővárosának, a Tisza mentének, hogy szívébe zárja ezt a tájat és annak népét, de otthon legyen a Kárpát-medence minden csücskében, és Európában is.

Szellemének, jellemének ezek a vonásai, továbbá embersége, emberszeretete, belső, törhetetlen derűje, őrizte meg attól is, hogy egy percre is a tudomány arisztokráciájává váljon. Egész életében közösségi ember volt. Közösségszerető, közösséggazdagító, közösségformáló. Ezért osztoznak most a család fájdalmában és szomorúságában azoknak az intézményeknek, szervezeteknek, kisebb-nagyobb baráti közösségeknek tagjai, képviselői is, amelyekben otthon volt, amelyeknek érdekében tevékenykedett, amelyekhez egész életében hűséges volt.

Születése, jelleme, tehetsége, neveltetése őrzőnek rendelte: a magyar művelődés, a magyar néprajz és népzene rendíthetetlen örékek. A déli végek szülötte volt ő, azé a magyarságé, amely a vártán úgy védte örökségét, hogy ugyanakkor a legnagyobb nyíltsággal fogadta be a társadalmi haladás új eszméit, és tette azokat műveltségének feszítő erejévé. Amikor pedig a küzdelmes évektől s a csalódásoktól is megtört szíve egyre nehezebben dobbant, végső órhelye a végre megtalált meleg családi otthon lett.

A gyász óráiban talán úgy búcsúzhatunk tőle legméltóbban, ha őt idézzük: szavait, a fölnevelő táj iránt érzett kamaszos rajongását:

„A Tisza-parton eltöltött gondtalan gyermekkor emlékei tartanak fogva? Az ifjúság gesztenyevirágos tavaszestjeitől nem tudok szabadulni? A rekkenő hőségű nyarak lubickolása jut eszembe, amikor a Tiszára gondolok? Talán mindez, talán több is. A Tiszától nem lehet szabadulni, a Tisza visszahúz. Pedig annak, aki évtizedeket tölt partján, természetes, hogy a folyó hozzásimul a város egyik széléhez. Mégsem válik megszokottá a kép. A víz és a part mindig új élményt kínál. [. . .] Lírai folyó a Tisza. Sokan megénekeltek, sokan megfestették, s mindig gyöngéden közeledtek hozzá, mint a szerelmes ifjú törékeny, szőke kedveséhez.”

Zenta, 2002. november 9.

HAJNAL Jenő

